

من ده مه ویت بز انم

داد بینیه که چون ده ویت؟

ناوه‌پروک

- 18 دادبېنېيکه چوڼ بهر ټوه دمچنټ؟
19 دادبېنېيکه دهستپېدېمکات
20 لټير سينه وه له گهل دادخواز
22 دادبېنېيکه بهر دهوام دمېت
25 پوختکر دنه و مکان
25 قهر هبوکر دنه وه بو تېچوون له ماوهی دادبېنېيکه
26 دادبېنېيکه کو تاي پنده هينريت
26 نه گهر حوکمه که راسته خو راگه پندريت
نه گهر حوکمه که له دهر فمتيکی دوا تر دا
27 راگه پندريت
27 حوکمه نو وسراو هکه
28 پاشان چی روودهدات؟
29 زانياربی پتر؟
30 بهکورتی له سر فهر مانگه ی قوربانیا نی تاوان

- 5 نه ناميلکيه بۇچی هميه؟
6 نایا دادبېنېيکه چی په؟
7 ريگاگه ی بو دادبېنېيکه دمچنټ
8 نایا مروّف دمېت بو دادبېنېيکه بيت؟
9 کامانن نهوانه ی له گهل دادبېنېيکه مان؟
نایا ههر کسنيک که هميه بوی هميه گون له
دادبېنېيکه بگريت؟
10 گهر مروّف له تومنتبار بترسنيت
11 قهر هبوکر دنه وه
12 پشتگيري و يارمعي له ماوهی دادبېنېيکه
14 پشتگيري شاهيد
14 کسهی پشتگيري
15 ياريدهدهری دادخواز
15 نوينهري تايهبت بو مندال
16 کن له کوئ له هوئی دادگادا دادهنشيټ؟

ئەم نامىلكەيە بۇچى ھەيە؟

ئەمەي بۇ دادىبىنىيى(دادىگايى) بانگەئىشت دەكرىت، رەنگە ھەست بە پەشۇكاويى و نىگەرانى بكات. لەوانەيە ئەمە يەكەم جار بىت كە مرۆف لە دادىگەيەك بىت. ئەگەر مرۆف پتر لەسەر ئەوانە بزائىت كە پىنشىر، لەكاتى وە پاش دادىبىنىيەكە روونەدات، رەنگە ھەستپىكردىنى باشتر بىت.

ئەم نامىلكەيە پىئوئندە بە چۆنئىتى كرىدى دادىبىنىيە و نىياز وايە كە لەكاتى دادىبىنىيەكەدا وەك پشتگىرىيەك بىت. نامىلكەكە ئەم بەشە لىكجىياوازانە بەسەر دەكاتەمە كە دادىبىنىيەكە لى پىكەتووە و چى لەوانەي لەگەل دادىبىنىيەكەدان چاومروان دەكرىت.

لەوئىدا مرۆف دەتوانئىت www.rattegangsskolan.se زانىارىي پتر لەسەر چۆنئىتى بەرئوچوونى دادىبىنىي لەم مألپەرە ھەيە سەيرى فىلمى دادىبىنىيەك بكات و گوئ بىستى ئەم كەسانە بىئىت كە زانىارىي جۆراوجۆريان لە دادىبىنىيەكەدا ھەيە و كە باس لە ئەركەكانى خۆيان دەكەن.

رەنگە ئەمە بەسەر ھاتىكى ناخۆش بىت كە دوچارى تاوانلىكرن بىيئەمە. گەر تۆ دەتەويت پتر لەسەر ئەم پشتگىرىيەنە بزائىت كە ھەن و كامانەن ئەم مافانەي كە تۆ ھەتەن، دەتوانئىت پتر لەسەر ئەمە لىرەدا بخوئىتەمە www.jagvillveta.se

تۆمەنتبار

ئەوئەي گۇمانى لىدەكرىت كە
تاوانىكى كرىدىت پىندەگوترىت
تۆمەنتبار.

دادگا دادخوازىيەكە بەتاقى
دەكاتەو

لە دادگاكدە برىار دەرىت ئايا
گۇمانلىكر او بە تاوانەكە مەحكوم
بكرىت.

كۆبۇونەوئەي سەرەكى دادگا
ئاونىكى تر بۇ دادبىنى.

ئايا دادبىنىيەك چى يە؟

دادبىنى، كۆبۇونەومىيە لە دادگايدەكدا. لە كاتى دادبىنىدا دەبىت دادگا
برىار لەسەر ئەو بەدات كە ئايا ئەوئەي بە تاوانەكە گۇمانلىكر او
حوكم بەرىت يان نا. وئەي پىندەگوترىت چونكە دادگا دادخوازىيەكە
دەخاتە ژىر تاقىكر دىنەوئەي. ئەگەر دادومەكان گەيشىنتە ئەوئەي كە
گۇمانلىكر او تاوانبارە بە تاوانەكە، ئەمۇش برىار ئەدەن كە ئەو
كەسە كام سزايە وەر بگرىت.

لە سويد سى جۆر ناست لە دادگا ھەيە كە لە كىشەي تاواندا
حوكم دەردەكەن، ياومكو بلئىن تاوانى گۇمانلىكر او دەگر نە خۇ.

دادگاى بەرايى

دادگاى تىھەلچۇونەوئەي

دادگاى بالآ

ئەم ناملىكەيە دەربارەي دادبىنىيە لە دادگاى بەرايىدا، ئەو
دادگاىيە كە يەكەمىنە لە لەخۇگرتتى كىشەيەكى تاوان.

دادبىنىيەكانى دادگاى تىھەلچۇونەوئەي و دادگاى بالآ كاتىك
دەكرىن كە يەككىك پاش دادبىنى لە دادگاى بەرايى داواكارى
تىھەلچۇونەوئەي كرىدىت.

دادبىنىيەك پىشى دەگوترىت كۆبۇونەوئەي سەرەكى دادگا.
ئەوانەي لە كىشەي تاوانەكدە تىوگلاون، بۇ نمۇنە شاھىدەكان و
ئەوئەي دووچارى تاوانەكە كراو بۇ دادگا بانگەشىت دەكرىن بۇ
ئەوئەي باس لەو رووداوە بكەن كە دادبىنىيەكەي لەسەر دەكرىت.

پریگاکی بۆ دادبینییه که دهچیت

ئەوێ که دووچاری تاوان کراوه (دادخواز) یاخود بوە بە شایەتی (شاهدی) تاوانیک، دەکریت بۆ دادبینییه که بانگهێشت بکریت. مەژۆ نامەیک بۆ مالمە بۆ دیت، که بانگهێشتیکە. لە بانگهێشتەکهدا نووسراوه که مەژۆ دەبیت بۆ دادبینییه که بێت. هەمو ئەوانە بۆ دادبینییه که بانگهێشت دەکرین دەبیت باس لە تاوانەکه لەبەردەم دادگادا بکەن.

پێش دادبینییه که، پۆلیس لیکۆلینەوێ سەرەکی (سەرەتایی) کردووه. کاتیک که تاوانەکه دژی منداڵ کرابێت، ئەو هەمیشە لەلایەن دادستینەوێ (داواکاری گشتیی) یەوێ رابەری دەکریت. لەکاتی لیکۆلینەوێ سەرەکیدا، پۆلیس یان دادستین (داواکاری گشتی) لێرسینەوێ میان لەگەڵ گومانلێکراو کردووه. زۆرجار پۆلیس لێرسینەوێ لەگەڵ کەسانی تریشدا که زانیاریان لەسەر تاوانەکه هەیه کردووه، بۆ نمونە، دادخواز یان شایەتەکان که شتیکیان دیوه یان بیستوه.

کاتیک لیکۆلینەوێ سەرەکییە که ئەو بوو، دەبیت دادستین بربار لەسەر ئەو بەدات که نایا ئەوێ گومانی لێکراوه دادخواری لێ بکریت یان نا. ئەگەر دادستین پێوابوو که بەلگە بێ پۆلیس هەن بۆ ئەوێ دادگا بتوانت گومانلێکراو مەحکوم بکات، ئەو دادستین بە دادگای دەدات. ئەمە مانای ئەوێه که دادبینی دەبیت.

دادخواز

ئەوێ دووچاری تاوان دەکریت پێیدەگوتریت دادخواز لە دادبینییه کهدا.

لیکۆلینەوێ سەرەکی

لیکۆلینەوێ پۆلیس لەسەر تاوانەکه.

دادخواری

داواکاری بیهک لەلایەن دادستینەوێ بەوێ که دادگا کەسێک بۆ تاوانیک مەحکوم بکات.

دادستین

دەبیت بیسەلمێنت که تۆمەتبارکراو تاوانەکهی کردووه. دادستین دەبیت باسیش لە تاوانەکه بکات و بەلگەکانیش پێشکەش بکات.

ژماره تلهفونی دادگای بهرایی لسهسر بانگهښتهکه نووسراوه و
لنږمښ همیه www.domstol.se

نایا مروّف دهبیت بو دادبیینیهکه بیت؟

نوهی بانگهښتنی بدهست گهښتینیت، دهبیت بو دادبیینیهکه بیت. نوهه گرنکه چونکه هموو باسهکان پیویستن بو نوهی دادگا بتوانیت به بریاریک بگات. نهگهر مروّف نهخوشکوت یان لهبهر همر هوکاریکی تر نهتوانیت بیت، دهبیت ماویهکی باش پیش دادبیینیهکه پیومندی به دادگاوه بگریت. نوسا دادگاوه بریار دهات که نایا نوه هوکارهی مروّف همیعتی بو نههاتن بو دادگا پهسهنده یان نا.

نههاتن بو دادبیینیهکه، بهی راگیانندن لسهسر، رهنکه نوهه بگهښتیت که مروّف دهبیت پاره بدات که پییدهلین تاوانانه. جا مروّف دهبیت چند پاره بدات، نوهه له بانگهښتهکهدا نووسراوه. ههمان شت کاری پیدهکرتیت نهگهر دادگا رای وا بیت که نوهی مروّف پیشکشی دادگای کرده، پاساوی رهوا نییه بو نههاتن. لنږمدا معترسی نوهش همیه که هینان بو دادگا لهلایهن پولیسوه بکرتیت.

گامانن نهوانه‌ی له‌گه‌ل دادبینییه‌که‌دان؟

چهند کهسانتیک له کاتی دادبینییه‌که‌دا له ژووره‌که‌دا هه‌ن. نهوانه زوربه‌ی جاران نه‌مانه‌ن:

دادوهر و نه‌نداماتی دادگا

نووسه‌ری کۆنوس

دادستین

دادخواز

تۆمه‌تبار

دادخواز جاروبار کۆمه‌ک له یاریده‌ده‌ری دادخواز وهرده‌گریت و تۆمه‌تبار پارێزه‌ریکی بۆ یارمه‌تیدان هه‌یه. هه‌روه‌ها ده‌کریت شاهیده‌کان، لیزان و ته‌رجومه‌نه‌کان له‌کاتی دادبینییه‌که‌دا له‌گه‌لدا بن.

نهوانه‌ی دادخواز و تۆمه‌تبارن له کیشه‌ی تاواندا پینان ده‌گوتریت لایه‌نه‌کانی کیشه‌که/بابه‌ته‌که.

دادوهر و نه‌نداماتی دادگا له کیشه‌ی تاواندا حوکم ده‌ده‌ن.

زوربه‌ی جاران چوار دادوهران له‌گه‌ل دادبینییه‌که‌دا نه‌بن:

یه‌ک دادوهری یاسازان که سه‌رۆکه و سه‌ نه‌ندامی دادگا.

سه‌رۆکه‌که رابه‌ری دادبینییه‌که ده‌کات و ریکه‌ستنی ناو هۆلی

دادگا راده‌گریت. له ماوه‌ی دادبینییه‌که‌دا نه‌نداماتی دادگا ته‌نها

گویده‌گرن، به‌لام نهوان پاشان له‌گه‌لدا و پیکه‌موه له‌گه‌ل سه‌رۆکی

دادگادا بربار ده‌گرن، که نایا دادگا تۆمه‌تبار به‌ تاوانه‌که مه‌حکوم

بکات. جاروبار رووده‌دات که سه‌رۆک خۆی حوکم ده‌دات.

نووسه‌ری کۆنوس، نه‌وی رووده‌دات ده‌ینووسیته‌وه.

نووسه‌ری کۆنوس نه‌وی له دادبینییه‌که‌دا رووده‌دات

ده‌ینووسیته‌وه و ناگای له که‌سه ته‌کنیکیه‌که‌نه که لێپرسینه‌وه‌که

تۆمارده‌که‌ن.

دادستین دهبیت بیسهلمینیت که تۆمهتبار تاوانهکهی کردوه.

ئهرکی دادستین ئهوهیه بیسهلمینیت که تۆمهتبار تاوانهکهی کردوه. دادستین دهبیت ههروهها تاوانهکه بۆ دادگا باس بکات و بهلگهکان پیشکەش بکات.

دادخواز ئهوهیه که دووچاری تاوان کراره

ئهوهی دووچاری تاوان کراره پیندهگوتریت دادخواز.

تۆمهتبار ئهوهیه که بۆ تاوانهکه گومانلیکراوه

ئهوهی که بۆ تاوانهکه گومانلیکراوه، پیندهگوتریت تۆمهتبار

یاریدهدهری دادخواز یارمهتی دادخواز نهدهات

ئهوهی که دووچاری تاوانی مەترسیدار کراره، دفتوانیت پشتگیری و یارمهتی له کهسێکهوه که خویندهواری یاسازانی ههیه وهر بگریت که پیندهگوتریت یاریدهدهری دادخواز.

پاریزهه یارمهتی تۆمهتبار نهدهات

ئهوهی که تۆمهتبار کراره دفتوانیت پاریزهه ریکی ههبیت که یارمهتی بدات لهوهدا که شیوهی گیرانهوهی خوی بۆ ئهوهی روویداوه پیشکەش بکات. ئهوه کهسه پیندهگوتریت پاریزهه یارمهتبار یاخود تهنها پاریزهه.

کهسانی تریش دهگریت له ماوهی دادبیینیهکهدا ههبن

دهگریت له کۆبوونهوهی سهههکیدا کهسانیک ههبن که یارمهتی پیشکەش بکهن لهوهی که دیمهتیکی روون لهسهه رووداوهکه بخهنهپیش. ئهوه رهنگه شایهتهکان بن که شتیان لهسهه رووداوهکه دیوه یان بیستوهه. شایهتهکه دهبیت بۆ دادگای باس بکات که ئهوه چی دیوه یان بیستوهه و وهلامی پرسیار مکانی دادستین و ههم پاریزهه که بداتهوه.

جاروبار کهسانی پسپۆریش له هۆلی دادگه ههبن. ئهوانه پسپۆری ههمهجوهرن، بۆ نمونه پیشکی که لهو زیانه(پیکانه) جوړاوجۆرانه دهوئیت که تاوانلیکراوه ههیهوه. ئهگهر پیویست بوو تهه جومانیش له کاتی دادبیینیهکهدا ناماده دهبن.

نایا هەر کەسێک کە هەیه بۆی هەیه گۆن له دادبیینیهکە بگرتیت؟

وا باوه که کۆبوونهوهی دادگا گشتیی بێت. ئەمه مانای ئەوهیه که هەر کەسێک دەیهوێت بۆی هەیه بۆ هۆلی دادگا بێت و گۆن له دادبیینیهکە بگرتیت. ئەگەر دادبیینیهکە رووداوی به تابهت ناسک بگریتەخۆ یاخود ئەوهی که لێرسینهوهی لهگهڵ دهکرتیت لهژیر ۱۵ سالهوه بێت ئەوا دادگا دهتوانیت بریار بدات که کەسانێکی دیاریکراو له هۆلی دادگادا بمیننهوه. ئەمه پێدهگوتریت که دادبیینی له پشت دهراوی داخراوهوه دهکرتیت. ئەو کەسانهیه که له کاتی دادبیینیهکەدا دادهنیشن، پێیاندهگوتریت بیستەر (گۆنەر).

گەر مەروەف له تۆمهتبار بترسیت

ئەگەر داخوازیکیان شایهتیک بترسیت لهوهی که تۆمهتباری چاوپێشکەوت، ئەوا مەروەف دهتوانیت که له ژوریکه خۆی چاوهڕێ بکات پێش دهستپێکردنی دادبیینیهکە. گەر وا ههست بکرتیت که باسکردن به نامادهبوونی تۆمهتبار دژواره، ئەوا دادگه دهتوانیت بریار بدات که تۆمهتبار له کاتی لێرسینهوهدا لهوئ بروت. ئەو کاته تۆمهتبار له ریگهیهی بلندگۆه گۆببستی دهکات، ئەمه پێی دملین گۆببستی له دوروه.

ئەگەر مەروەف لهکاتی بوونی تۆمهتبار له هۆلی دادگادا نهوێریت باس له ههمو ئەوانهیه که رووبداوه بکات، ئەوا گرنگه که ماوهیهکی باش پێش دادبیینیهکە پهوهندی به دادگاه بکات و باس لهمه بکات.

دادبیینی کراوه

ههمو کەسێک دهتوانیت بێته ناو هۆلی دادگاه و گۆن له دادبیینیهکە بگرتیت.

دادگای داخراو

بریار بهوهی که تهنها چهند کەسێکی دیاریکراو له هۆلی دادگادا بمیننهوه.

قهره بووکردنه وه

لیرمدا سئ شیبوازی لیکجیاواز له قهره بووکردنه وه ههیه، که
ئهو هی دوو چاری تاوانه که بوه ده توانیت وهری بگریت:

زیانبزاردنه وه

قهره بووی بیمه

قهره بووی زیاتی تاوان

لهم بهشدا له سهر ئه وه نووسراوه که قهره بووکردنه وه
لیکجیاواز مکان مانایان چیه و کئ پار مکان ده دات.

زیانبزاردنه وه

ئهو هی که دوو چاری تاوانیک کراوته وه، مافی
قهره بووکردنه وه ههیه، که پیی ده گوتریت زیانبزاردنه وه.
زیانبزاردنه وه که له لایهن ئه وه که سه وه ددریت به دادخواز
که بو تاوانه که محکوم کراوه. بو ئه وه هی دادخواز قهره بوو
وهر بگریت ده بیت دوامه دا (دواهمین کات) له دادبینه که دا
داوا بگریت. دادستین ده بیت دادخواز ناگادار بکاته وه که کام

بره پارمه ده گریت داوا بگریت. هس دادستین شه که ده بیت
داوا ی زیانبزاردنه وه له کاتی دادبینه که دا بکات، نه گهر
دادخواز بیمه بیت. نه گهر ئه وه هی که دوو چاری تاوانیک ده گریت،
یاریده مری دادخوازی هه بیت، ئه وا له باتی ئه وه یاریده مری
دادخوازه که باس له زیانبزاردنه وه که ده کات و داوا که پیشکش
ده کات.

فهر مانگه ی لیسهن دنه وه ی قهرز و زه وتکردن ده توانیت

هاریکاری له وهر گرتنی زیانبزاردنه وه که دا بکات.

نه گهر دادگا حوکمی زیانبزاردنه وه ی دهر کرد، وینه یه کی
حوکمه که بو فهر مانگه ی لیسهن دنه وه ی قهرز و زه وتکردن
(کرونو فوگدن) دهنیریت، که ئه ویش پاش ماوه یه که له ریگه ی
نامه وه په یوه ندی به دادخوازه وه ده گریت. ئه وان پر سیار له وه
ده کهن که نایا دادخواز پیوستی به یارمه تیه بو به ده سته پینانی
زیانبزاردنه وه که. گهر مرو ف پیوستی به یارمه تیه ده بیت
فورمیکه پر کراوه بو فهر مانگه ی لیسهن دنه وه ی قهرز و
زه وتکردن (کرونو فوگدن) بنیریت. فهر مانگه ی لیسهن دنه وه ی
قهرز و زه وتکردن لیکو لینه وه له سهر نه گهری توانا بوونی
تاوانکار بو پارهدان ده کات. نه گهر ئه وه که سه توانای پارهدانی
هه بو، فهر مانگه ی لیسهن دنه وه ی قهرز و زه وتکردن خه م له

قەرەبووی زیانی تاوان

ئەگەر كەسئىكى مەحكومكراو كە بە كردهوميەك ھەلساوه ئەتوانئیت زيانبزاردنهه بدات و ھىچ بيمههك نەبئیت كە بەئشى ھەمو قەرەبوو كە بكات، ئەوا مەروۇف دەتوانئیت جاروبار قەرەبوو لە دەولەتەوه وەر بگرئیت. ئەمە پئى دەگوتئیت قەرەبووی زیانی تاوان. دادخواز دەتوانئیت داواى قەرەبووی زیانی تاوان لای قەرمانگەه لئقەوماوانى تاوان بكات.

زانبارى پتر دەر بارەى قەرەبوو كردهه لئزە ھەبە

www.brottsoffermyndigheten.se

دانەوهى زيانبزاردنهه مەخوات. ئەوه گرنگە كە بە بەلئى وەلامى ئەو بار مەئبى پئشكەشكر دنه بدهبئتەوه بۆ ئەوهى بتوانئیت قەرەبووی زیانی تاوان لە قەرمانگەه لئقەوماوانى تاوان وەر بگرئیت.

ھارىكارىي لەلايەن قەرمانگەه لئسەندنەوهى قەرەز و زەوتكر دن (كرونوفوگدن) بە خۆرايبە تەنھا لە ھەندئك دۆخى زۆر تابەبەتدا نەبئیت. ئەگەر مەروۇف لەلايەن قەرمانگەه لئسەندنەوهى قەرەز و زەوتكر دن (كرونوفوگدن) ھوہ پەيوەندى پئوئەكرا، واباشە مەروۇف بۆخوى تەلەفونيان بۆ بكات. ئەمە ژمارەى تەلەفونەكەبەانە (0771-73 73 00).

قەرەبووی بيمه

ئەگەر كەسئىكى مەحكومكراو كە بە كردهوميەك ھەلساوه، ئەتوانئیت زيانبزاردنهه بدات، دادخواز دەتوانئیت ھەر مافى قەرەبوو كردهه لەلايەن بيمههكەوه ھەبئیت. ئەمە پئيدەگوتئیت قەرەبووی بيمه. دادخوازە دەتوانئیت لای كۆمپانئاي بيمههى خۆى داواى قەرەبوو كردههى بيمه بكات.

پشتگیریی شاهدید

کسئیکه که وه لامی پرسیار مکان
دهداتهوه و باس لهوه دهکات که
دادبئیییهکه چون بهرئیه دهچئت.

پشتگیریی و یارمهتیی له ماوهی دادبئیییهکهدا

پشتگیریی شاهدید

لهوهی شاهدیده یان تاوانلیکراوه دتهوانئیت پشتگیریی و یارمهتیی
وهر بگریئت، له لایهن کسئیکهوه که وه لامی پرسیار مکان ددهاتهوه،
باس لهوه دهکات که دادبئیییهکه چون بهرئیه دهچئت و یارمهتیی
کسئیک ددهات بۆ دوزینهوهی دادگاگه. نهمانه پئیندهگوترئت
پشتگیریی شاهدید. هه مو لهوانه ی بهکاری پشتگیریی شاهدید
هه لدهستن خۆیندهوار بیهکیان ههیه که وادهکات له پشتگیریی
کردندا باش بن. پشتگیریی شاهدید به لئینی بئیدهنگیلنکر دنیان
(نهئینپار استنبیان) داوه. نه مه لهوه دهگه پئیت که لهوان پهمانی
لهوهیان داوه که لهوه قسانه ی شاهدیدهکان و تاوانلیکراوهکان باسیان
لنکردوه، نه مان لای کسهی تر باسی نهکن. پشتگیریی شاهدید
بۆیان ههیه وه لامی زۆر پرسیاران بدهنهوه و دتهوانن باس له

چوئنتی بهرئیه چوونی دادبئیییهکه بکن. به لام له لایهکی ترهوه
بۆیان نئیه به دادخواز یان شاهدیدهکان بئین که له دادبئیییهکهدا چی
باس بکن.

له زور بهی دادگاگاندا ژووری چاوهروانی تایه بهت بۆ
دادخواز و شاهدیدهکان ههیه. پئیندهگوترئت ژووری پشتگیریی
شاهدید. مرؤف لهوئیدا دتهوانئیت دابئیشئیت و چاوهروان بئیت بهی
لهوهی پئویستی به بئینی کسانه ی تر هه بئیت که لهوانیش ده بئیت
له دادبئیییهکهدا بن.

کسهی پشتگیریی

دادخواز دتهوانئیت کسئیک له گه ل خۆیدا بهئینت که دهیناسئیت،
بۆ نمونه نه ندانهکی خیزان یان هاورئیهک، که له دادبئیییهکهدا
وهک پشتگیر بئیت. لهوه کسه پئیدهگوترئت کسهی پشتگیریی.
بوونی کسهی پشتگیریی لهوانه ی کاریکی وا بکات که مرؤف
ههست به ئاسوودمیی بکات و کهمتر په شوکاوی بیگریئت.
کسهی پشتگیریی لهوانه یه کسئیک بئیت له لایهن خزمهتگوزاری
کۆمه لایه تئیهوه یان ریکراویکی ناابوور بیهوه بئیت.
کسهی پشتگیریی نایبیت لهکاتی دادبئیییهکهدا قسه بکات،
به لکو تهنه لهوئیه بۆ پشتگیریی دادخواز. کسهی پشتگیریی بۆ
هاتن بۆ دادگا پاره وهر ناگریئت.

یاریده‌دهری دادخواز

نموی که دادخوازه مافی یارمعتی دادی له هندیکی دیاریکراو له تاواندا همیه. نمونه بو نهمانه تاوانی زاینندی (سیکسی) و لیدانه. یارمعتیه که کسیکه که پییده‌گوترت یاریده‌دهری دادخواز. نمرکی یاریده‌دهری دادخواز نمویه که پشتگیری و یارمعتی بدات له ماوهی لیکولینه‌مه‌کانی پولیس و دادبینه‌که. یاریده‌دهری دادخواز زوربهی جاران پاریزه‌ریکه که به خورایی یارمعتی دادخواز نهدات. نه‌گمر مرؤف بیموت هم له ده‌سپیکردنی پولیس له لیکولینه‌وهی تاوانه‌که، یاریده‌دهری یاسایی همبیت. نموی که دهیموت یاریده‌دهری همبیت ده‌بیت به پولیس، دادستین یاخود دادگا بلت.

نوینه‌ری تایه‌به‌ت بو مندال

مندالی ژیر ۱۸ سال دعتوانن و بویان همیه یارمعتی کسیک له ماوهی دادبینه‌که‌دا و مربرگرن. نموی که یارمعتی مندالان دعات زوربهی جاران هم یاریده‌دهری دادخوازه. نه‌گمر پهرورده‌کاریک (زوربهی جار) باوانه که بو تاوانه‌که گومانلیکراو بیت، یاخود نه‌گمر گومانلیکراو پهیمندی نزیکي به باوانی منداله‌که‌وه همبیت، نموا منداله‌که دعتوانیت که نوینه‌ریکی تایه‌به‌تی همبیت.

نموی نوینه‌ری تایه‌به‌تی که یارمعتی منداله‌که له‌وه‌دا دعات که سوودلی‌هرگرتن له مافه‌کانی له ماوهی لیکولینه‌وه‌که‌دا و دادبینه‌که‌دا همبیت. نموی نوینه‌ری تایه‌به‌تی دعتوانیت بو نمونه بریاربگریت که نایا منداله‌که له‌لایین دوکتوریکه‌وه پشکنینی بو بگریت، منداله‌که بو لای پولیس به‌نیریت و یارمعتی منداله‌که بدات که له دادبینه‌که‌دا داوای زاینیزاردن‌وه بکات. نموی نوینه‌ری تایه‌به‌ته له‌وانه‌یه پاریزه‌ریک، دادناسیک یاخود کسیک تر بیت که زانین و شارزایی تایه‌به‌تی همبیت.

مندال

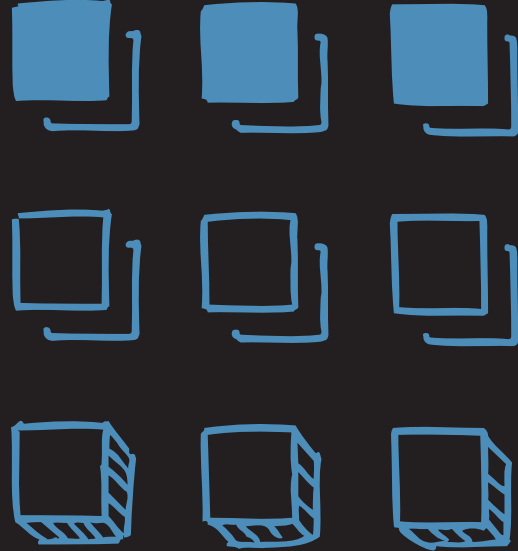
همو نموانه‌ی ۱۸ سالیان پرنه‌کردوته‌وه.

پس‌ورده‌کار

نموی کسه بیان نموی کسانه‌ی که به‌س منداله‌که‌دا بریار نهدن، یاوه‌کو بلین له رووی دادیه‌وه له منداله‌که به‌پرس بیت. نموی زوربهی جاران یک له باوانه بیان هر دوو باوانه.

کي له کوي له هوډلي دادگادا داده نيشيت؟

زوربهی هوډلي دادگاکان لپهک دمچن و نمرانهی له دانیشتنه کهدا
لهگهلدان، هممیشه له ههمان شوین دادنیشن. نهم وینهیه نهمه
نیشان دهدات که کي و لهکويی هوډلي دادگادا دادنیشیت و چون
مؤبیلهکان و کمرسه تهکنیکیهکان زوربهی جارن دانراون.

ھۆلى دادىگا

مىزى دادوهر
(لەمچەپمە بۇ راست):
ئەندام
ئەندام
سەرۆك
نووسىرى كۆنوس
ئەندام

مىزى دادىستىن
(لەمچەپمە بۇ راست):
يارىدەدەرىيى دادخواز
دادخواز
دادىستىن

مىزى شاھىد:
شاھىد

ئىگىرى بوونى گۆيىگر

مىزى پارىزەر
(لەمچەپمە بۇ راست):
پارىزەر
تۆمەتبار

كۆبۈنەمۇ ھى گىشى
دادىبىننىيەكە پىشى دەگۈ تىت
كۆبۈنەمۇ ھى گىشى.

لايەندارى

ماناى ئەمۇ ھىيە كە مەترسى ئەمۇ ھىيە
كە دادستىن يان يەك لە دادومەكان
لەوانىيە لايەنگرى بىكات، بۇ نمۇنە
كە يەكىك لەگەل يەكىكى تىر لەناو
لايەنە تىوەگلاو مەكاندا خىزم بىت.

دادىبىننىيەكە چۈن بەرىۋە دەچىت؟

لىرەدا باس لەمۇ دەكرىت كە چۈن دادىبىننىيەكە لە دادگادا بەرىۋە
دەچىت، لەمۇ كاتەمۇ كە مەرۇف دىتە ناو دادگاوە تا ئەمۇ ھى كە
دادىبىننىيەكە كۆتابى پىدە ھىنرىت.

كاتىك مەرۇف بۇ دادگا دىت

كاتىك كە مەرۇف بۇ دادگا دىت، دواى دەروازەى ھاتنەژوورمۇ
زانبارى لەسەر ئەمۇ دادىبىننىيەكە لە كام ھۆل دەكرىت، ھىيە.
مەرۇف پىويست ناكات لاي نووسىنگە ھاتنى خۇى رابگەيەنىت،
بەلكۇ لە ژوورى چاومروانى چاومروانى بىكات تا لە بىلندگۈكانمۇ
(مۇكەبەر مەكانمۇ) ھاوار دەكرىت كە دادىبىننىيەكە وا دەستپىدەكات.
چاروبار شاھىدەكان بۇيان ھىيە لە كاتى تىر دا بۇ دادىبىننىيەكە بىن
لەچاۋ كاتى دەستپىكرەنى دادىبىننىيەكە. چا كام كاتە دەخوات، ئەمۇ
لە بانگەپىشتەكەدا نووسراۋە.

كاتىك كە دادىبىننىيەكە دەستپىدەكات، سەرۋكى دادگا
كۆنترۋلى ئەمۇ دەكات كە نايە ھەمۇ ئەوانىيە كە دەپىت لەگەل

دادىبىننىيەكەدا بن، ھاتون. چاروبار ھەلدەكەۋىت كە لىپىرسىنەمۇ
بە تەلەفۇن و لىنكى فېدېۋو بەكرىت، ئەمۇ سا ئەمۇ كەسەى كە
مەرۇف لىپىرسىنەمۇ ھى لەگەل دەكات پىويستى بەمۇ نىيە لە شۇنەكە
ئامادە بىت. ئەگەر مەرۇف دەپىت بەرىگەى تەلەفۇن يان لىنكى
فېدېۋ لەگەل دادىبىننىيەكەدا بىت، ئەمۇ لە بانگەپىشتەكەى لە دادگاۋە
ھاتو، نووسراۋە.

كاتىك كە ھەموان لە ھۆلەكە نامادەن، سەرۋكى دادگا
دەپرسىت كە نايە كەسنىك ھىيە كە پىي و انىيە كۆبۈنەمۇ ھى گىشى
دەست پى كات. زوربەى چاران ھىچ رىگرىك نىيە و دادىبىننىيەكە
دەتوانرىت دەستپىكات.

نايە دەكرىت دادىبىننىيەكە دواخرىت؟

ئەگەر يەكىك بۇ دادىبىننىيەكە نەپەت دەكرىت دواخرىت.
ئەگەر دواخرىت، دادىبىنى لە رۆژىكى تىر دا دەكرىت و مەرۇف
بانگەپىشتىكى بۇ ئەمۇ بۇ دىت. دادىبىننىيەكە دەكرىت ھەمۇ ھا
دواخرىت ئەگەر مەترسى ئەمۇ ھىيەت كە دۇخىكى لايەندارى
(نەشايۋى لەبەر لايەندارى) بىتە ناراۋە.

د ادبينيېه که دستپښه کات

کاتیک د ادبينيېه که دستپښه کات، سر وکی دادگا داوا له داستين دکات که داخواز ینامه که بخویننېتهوه که بو دادگا نیردراوه. داستين داخوازی دکات، یاوهکو بلین داوا دکات که تومتهبار مهحکوم کریت بهو تاوانه ی که باسی لیدهکریت. نهگس داخواز دمیویت زیانېزار دندهوه ی بو بکریت نهوا داستين، داخواز خوی باسی لیدهکات، که قهباره ی زیانېزار دندهوه که چنده که مرؤف داوا ی دکات.

پاش نهوه دادومر دهرسیت، نایا تومتهبار دان به تاوانه کهدا دهنیت یان نکولی (نینکاری) لیدهکات. دادومر نهوش دهرسیت که نایا تومتهبار داوا ی پاره ی زیانېزار دندهوه پهسند دکات، نهوه نهگس به تاوانه که مهحکوم کرا. نهوه پیند مگوتریت داوا پهسندکردن یان قابلبوون، یاخود دژوستانهوه (نه قابلبوون) لهو داوا ی زیانېزار دندهوه یه. دوا ی نهوه سر وکی دادگا دهرسیت که نایا تومتهبار هیچ شتیکی هیه بیلنیت دهر باره ی نهوه بر مپاره یه ی که داخواز وک زیانېزار دندهوه داوا ی کرده.

دوا ی نهوه داستين به کاری شیکردندهوه ی داخواز بیه که هلمدستیت. نهوه نهوه دهگیمه نیت که داستين تاوانه که دهگیر یتهوه و دهر باره ی نهوه ی که به بوچوونی نهوه تاوانه که چون کراوه دهنوت. له ههمان کاتدا داستين ناوی نهوه بهلگانه دههنیت که همن به نهوه ی تومتهبار تاوانه که ی کرده. جاروبار پرودمات که داستين بهلگه ی نووسراوه دهخویننېتهوه، بو نمونه پشتگیر ینامه ی دوکتور که باس له زامهکان (زیانلیک موتهکان) دهکن. پاش شیکردندهوه ی داخواز بیه که له لایهن داستين نهوه، و اباهوه که پاریزره ی تومتهبار لهسهر گنیرانهوه ی داستين لیدووانی خوی بکات.

داخواز ینامه

داخواز ینامه، باسلیکر دنه له تاوانه که ی که داستين پنی وایه تومتهبار بهوه تاوانبار ه.

داواکردن

پیشکه شکر دنی داخواز بیهکانی خوت.

دژوستانهوه

پرؤتیبستوکردن یاخود بوونی دژایه تیکردن.

شیکردندهوه ی داخوازی

داستين پتر به وردی باس له تاوانه که دکات و به بوچوونی نهوه چون کراوه.

چی پیش دہستپیکردنی لئیرسینه و هکان رووده دات؟

زور لهوانی که بهتیمان باس له تاوانه که بکمن، دهبیت پیش دہستپیکردنی لئیرسینه و هکان سویند بخون. نهمه مانای نهمیه که مروّف بهلین دہدات که راستیه که ههموی بلّیت و که مروّف شت نهشاریتوه یان زیاده ی بخاتہ پال. دادخواز پتویست ناکات سویند بخوات. نهمه لای دادور ہاوه که پیش دہستپیکردنی لئیرسینه و هکان بیلّیت. بام پتویستیش نکات که دادخواز سویند بخوات، به لام هیشتام گرنگه که راستی بلّیت. سہروکی دادگا نهموش دلّیت که دادستینہ حمزی ہموہ کردوہ که لئیرسینہ و ہکرتیت. پاشان دادستین دہست به لئیرسینہ و هکان دہکات.

دادستین پرسیار هکان ناراستہ دہکات

واباوه دادستین داوا له دادخواز ہکات که به دہمی خوی باس لهموہ ہکات که روویداوہ. پاشان دادستین پرسیار هکان ناراستہ دہکات. مہبہست له پرسیار هکانی دادستین نهمیه که پیش ههمو شتیک، همتا نهمندہ زورہی که ہکرتیت دہربارہی تاوانه که بز انیت.

لئیرسینہ و هکان دادخواز

نہستا کاتی نهموہ ہاتوہ که له گہل دادخواز دا لئیرسینہ و ہکرتیت. نهمسا دادخواز دہبیت گزیرانہوی نهموی روویداوہ و مروّف دووچار ی چی کراوہ ہکات. دادخواز له کاتی لئیرسینہ و هکان له جینگہی خوی که له تہنیش دہستینہ دہمینیتہ و ہکرتیت. لئیرسینہ و هکان ہم بہ دنگ و ہم بہ وینہ تومار دہکرتیت، بالام نهموی له کاتی دادبیینہ و هکان تومار دہکرتیت ہمرگیز لہ دہرہوی دادگا نیشان نادریت.

رہنگہ ناخوش بیت لئیرسینہ و هکان ہکرتیت

لئیرسینہ و هکان له گہل دادخواز دہکرتیت وردکراوہ بیت. نهموہ زورہی جار ان پتویستہ بو نهموی دادستین بتوانیت بیسہلمینیت که نهموی که روویداوہ تاوانہ. سہروکی دادگا کاریکی وا دہکات که دادستین، پاریزمری تومہبتار یان یاریدہدہری دادخواز تہنہا نهمو پرسیارانہ بکمن که پھیوندہ به تاوانہ کموہ. نهمگر مروّف له پرسیاریک دوو دل بو، به بیری نہیتہ و چی روویدا یاخود نهمگر مروّف نہیت و ہلامی پرسیاریک بداتہ و ہکرتیت، نهمو ناساییہ که به سہروکی دادگا بگوترتیت. نهمگر کارمکه ہمرزور ناخوش بو، مروّف دہتوانیت داوا ی وچانگرتن له سہروک ہکات.

که ورده کاربیهکان بۇ جاریکی تر لهوهی دادخواز گوتویهتی
کۆنترۆل بکات.

لنپرسینهوه که کۆتایی پنده هینریت

له کۆتاییدا سهروک، یاریدهری دادخواز و دادستین بۆیان
همیه هیشتام پرسیارانی فرهتیش ناراسته بکهن. کاتییک که
همومان له پرسیار ناراستهکردن تهواوبوون، سهروک دهلنیت که
لنپرسینهوهکان تهواو بوون.

دادخواز بۆی همیه یادداشتی پین بیت

دادخواز بۆی همیه یادداشتی بهبیر هینانهوهی ومک یارمهتی
لهکاتی باسکردنهکهدا پی بیت. نهوانه دهکریت وشهه پشنگیری
بن دهربارهه پروداوه لیکجیاوازهکان یان ریکهته گرنهکان.
مرؤف بۆی نییه باستیکی نووسراو لهکاتی دادبینهکهدا
بخویننیهوه و دادوهرمهکان دهتوانن داوا بکهن که یادداشته
بهبیر هینهوه مهکان ببینن بۆ نهوهی تماشای نهوه بکات که نهکم
دادخواز باستیکی تهواو له نووسراویکهوه بخویننیهوه.

پاریزه ریش پرسیاران ناراسته دهکات

پاشان پاریزه ریان تومتهبار بۆیان همیه پرسیاران ناراستهه
دادخواز بکهن. نهوه پرسیارانهه نهوان دهیکهن، پرسیارهکانی
دادستین بهبیردههیننهوه، بهلام نهوانه مههستیکی تریان همیه.
رؤلی پاریزه نهوهیه که نهگهه تومتهبار به کردنی تاوانهکه
بخاتهزیر پرسیارهوه (گومانی تیدا دروست بکات) یاخود له
ههولئ نهوهدا بیت که داوهریهکه سووکنر بکات. جابویه
دهکریت که دادخواز نهوه پرسیارانهه ناراسته بکریت که تازه
وهلامی داونهتهوه. نهوه وادهکات که مرؤف ههست بکات که
لیوردبوونههه پتری لهسهه دهکریت. پاریزه بویه نهوه دهکات

دادبينييه كه بهردهوام دهبيت

نهگەر دادخواز نهيهويت لهوهی که له دادبينييهکهدا ماوتهمهوه بهشداري بکات، نهوا مروؤف دهتوانيت به سهروکی دادگا بلئت. بهلام لهوانيه مانهوه و لهگهل روشتيني ههمو دادبينييهکه باش بيت، بو نهوهی مروؤف بهراستی بزانتيت چي له هولي دادگا روودهدات. نهگەر مروؤف نهو کاره بکات لهوانيه ماملهکردن لهگهل بهسههاتهکان و تيگهيشتن بو حوکمهکه ناسانتر بکات. جاروبار وا ههلهدهکویت که مروؤف دهبيت بمينيتهوه بو وهلامدانهوهی پرسيازي زياتر له کوتايي دادبينييهکهدا. پاش لنيروسينهوه لهگهل دادخوازدا، دهبيت کهسانی فرمتر لنيروسينهويان لهگهل بکريت بو نهوهی وينهيهکی هيشتام روونتر بهدهست بهينریت لهسهه نهوهی که چي روويداوه و کي چي کردوه.

لنيروسينهوه لهگهل تومتهبار

لنيروسينهوهکهی لهگهل تومتهباردا دهکريت، بهگشتي بهههمان شيوه لنيروسينهوهکهی لهگهل دادخواز کرا دهکريت. نهوهی که جياوازه نهويه که سهروکی دادگا دهست به لنيروسينهوهکه دهکات و داوا له تومتهبار دهکات که گيرانهوهی خوي لهسهه نهوهی که روويداوه باس بکات. سهروک دهشتوانيت چهند پرسيازيک

بکات. پاشان نوبهی دادستينه. کاتيک که دادستين پرسيازمکاني خوي له تومتهبار کرد، پاريزهري تومتهبار بهردهوام دهبيت.

لنيروسينهوه له شاهيدهکان

کاتيک که لنيروسينهوه لهگهل تومتهبار تهوايوو، کاتي نهگهري لنيروسينهوه لهگهل شاهيدهکان ديت. ههرجارهو يهک شاهيد بو ناو هولي دادگا بانگ دهکريت و بوي ههيه وهلامي پرسياز بداتهوه. کاتيک که شاهيدهکه ديهه هولي دادگاوه، دهبيت نهو بچيته پيشهوه بو نهو شونيهی لهبهردمی دادومران دايه. يهکهم شت که روودهدات نهويه که شاهيدهکه سويندخوار دنهکه دهليتهوه، باوهکو بلين پيمان دهکات که راستي بلئت. سهروک سويندهکه دهخوينتهوه و شاهيد دواي سهروک دهليتهوه.

سویندی درو
نوه دهگهینیت که دهکریت مروف
مهحکوم بکریت به تاوان گس مروف
درو بکات.

نوه له باری ناساییدا دادستینه که داوای کردوه شاهیدهکه
لنپرسینهوهی لهگهل بکریت و کهوابو نهوسا دادستینه که
لنپرسینهوهکه دهستپندهکات. نهگس لنپرسینهوهکه لهلایهن
تومتباروه داواکرانیت، نوا نهوسا له باتی نهو پاریزهری
تومتباره که به ناراستهکردنی پرسپار له شاهیده دست پندهکات.

لنپرسینهوه لهگهل نیزانهکان

لنپرسینهوه لهگهل کهسانی نیزان (پسپور) و اباوه دوای
لنپرسینهوهی شاهیدهکان بکریت.

«من (لیرمدا شاهید ناوی خوی دهلنیت) پیمان نهدم و دلنیای
نهکهمهوه به شهرهف و ویزدان کهمن ههمو راستیهکه بلنیم و
هیچ نهشارمهوه، لئی زیادکم یان لئی بگورم».

شاهیدی دان به سویندخور دنهوه، مانای نهوهیه که مروف
دهنیت راستی بلنیت. گس مروف درو بکات دهکریت به تاوانیک
مهحکوم بکریت که پئی دهلن سویندی بهدرو. سهروک بو
شاهیدهکهی باس دهکات که چند گرنگه راستی بلنیت و هرچی
دهیزانیت باسی بکات. پاش نهوهی که سویندهکه خویندر ایهوه،
شاهیدهکه بوی ههیه دانیشیت. زوربهی شاهیدهکان نهکی
سهر شانیه که شاهیدی بدن و سویندی شاهیدی بخون. پیش
نهوهی که شاهیدهکه سویندبخوات، سهروکی دادگه کونترولی
نوه دهکات که نایا شاهیدهکه خزمایهتی نزیکی لهگهل دادخواز
یان تومتبار ههیه. له ههندیک دوحدا، بو نمونه نهگس
شاهیدهکه مندالی تومتبار بیت، نوا نهو پیوستی پئی نییه
شاهیدی بدات. خزمانی نزیکی تومتبار که به هلبیزاردهی
خویان دهیانهریت شاهیدی بدن، بوی نییه سویندی شاهیدی
بخوات.

کور تەژ ياننامە

ماناي ئەويە كە مەزۆف بەناو
بارودۆخى كەسىي تۆمەتباردا
دەروات وەكو بۆ نمونە ئابوورى.

بەلگەى نووسراو

لەوانەيه جۆرى جياواز لە بەلگەى نووسراو هەين، وەك
پشتگير ينامەى دوكتۆر، كور تەي هەژمارى بانكى ياخود نامە كە
لە دادبينيەكەدا بخەتەيش. بەلگە نووسراو مان يان ئەوتە پيش
يان دواى لىير سىنەوى شاھيدەكان پيشكەش دەكرىت.

بارودۆخى كەسىي تۆمەتبار

كاتىك كە هەمو لىير سىنەوى مان تاواو بوون و بەلگە نووسراو مان
پيشكەشكران، دادبينيەكە لەسەر ئەو بەردەوام دەبىت كە پىي
دەلێن كور تەژ ياننامە، كە دەربارەى ژيانى تۆمەتبارە. دادگا ئەمە
دەكات بۆ ئەوى پاشان بتوانىت بربار بەدات كە تۆمەتبار كام
سزايەى بەسەر دابەسەينىت ئەگەر بەكردى تاوانەكە حوكمدرأ.
يەك لە دادوەرەكان باس لەو دەكات كە دادگا چى دەربارەى
رابردوى تۆمەتبار دەزانىت. بۆ نمونە دادوەر باس لە،
خويندى دەكات، كارمەى، خەزانەكەى و لەكوئ و چۆن
تۆمەتبار گوزەر ان دەكات. جاروبار مەزۆف لىكوئىنەوى تايەبەت
دەربارەى تۆمەتبار دەكات. ئەو لەوانەيه لىكوئىنەوى بارودۆخى
كەسىي بىت ياخود لىكوئىنەوى دەروونپزىشكىي دادوهرى بىت.

دادوهر باس لەوانەش دەكات. پاشان تۆمەتبار بۆى هەيه باس
لە بارى ئابوورى خۆى بكات، بۆ نمونە وەك داھاتەكانى
و قەرزەكانى. دۆخە ئابووربىيەكە گەنگە ئەگەر دادگا گەپشە
ئەوى كە تۆمەتبار دەبىت بە تاوانانە (سزای پارەدان) مەحكوم
بكرىت. دۆخى ئابوورى تۆمەتبار هەر جۆنىك بىت لەسەر
زيانىژاردنەوكە هەچ رۆلێكى نىيە.
جاروبار روودەدات كە باوانى يان كەسانى تر كە تۆمەتبار
دەناسن لەناو هۆلى دادگادان. ئەوسا و جاروبار ئەوان بۆيان
هەيه لەسەر بارودۆخى تۆمەتبار باس بكەن.

پوختکردنهوهکان

له کوتابی دادبیینیهکهدا دهبیت دادبیینیهکه پوخته بکریت. داستین یهکهمین کهسه. پوختکردنهوهی داستین پییدهگوتریت دواوته بان دواوته پیشکشکردن. نوسا داستین به هۆکارهکانی تۆمهتبارکردنهکهدا دبروات، پوختی دهکاتهوه و باس لهوه دهکات که چی له ریگهی لئیرسینهوه و بهلگهکانی ترهاتوتهپیش. داستین دهبیت پیشنیار بهوش بکات که تۆمهتبار کام سزایه بدریت، پیشی دهگوتریت سههههجام. پاریزهری دادخواریش بوی ههیه که بۆچوونهکانی دهربارهی زیانبژاردنهوهکه پوخت بکاتهوه. پاش نهوه پاریزهری دادخواز پوختکردنهوهی خوی پیشکش دهکات. نهویش له هی داستین دهچیت، بهلام له روانگهی بۆچوونهکانی تۆمهتباروه سههچاوه دهگرن. پاش نهوهی که پوختکردنهوهی پاریزه کوتابی هات، سههۆک له تۆمهتبار دهرسیت که نایا ههچی ههیه لئی زیادکات. پاش نهوه پوختکردنهوهکان تهواو نهبن.

قهرهوبوکردنهوه بۆ تیچوون له ماوهی دادبیینیهکهدا

دادخواز، تۆمهتبار یان شاهید قهرهوبو بۆ تیچوونهکانیان (خهسجیهکانیان) بۆ نهوی که ههیهانه له ماوهی دادبیینیهکهدا وهردهگرن. نهوه لهونهیه که بلیتی پاس بیت که هاتووچۆی بۆ هاتن و چوون بۆ دادبیینیهکه پی بکهن. گهر مرۆف دور له دادگاهه بژیت نهوا قهرهوبوی خواردن و نیشتهجیوون له ماوهی دادبیینیهکهدا وهردهگرن. مرۆف قهرهوبوهکه له نوسینگهی دادگا وهردهگریت. له بانگهپیشهکهی دادگاهدا نهوش نوسراوه گهر مرۆف ههز بکات قهرهوبوهکهی پیشهکی وهربگریت. له کوتابی دادبیینیهکهدا پاریزه و نوینهری یاسایی دادخواز داوای قهرهوبوکردنهوه بۆ نهه که بهجیهنیراو مکانیان دهکهن. یاریدهدهری دادخواز و نوینهری تایههتی، ههمیشه بۆ دادخواز به خۆراییه.

دواوته

داستین، پاریزهری تۆمهتبار و یاریدهدهری دادخواز دادبیینیهکه پوخت دهکهنهوه.

سههههجام

نهوه سزایهی که وادهبیریت گونجاو بیت، نهگهر دادگا گهپشته نهوهی که تۆمهتبار تاوانباره و دهبیت به تاوانهکه مههکوم بکریت. سزای جوراوجۆر ههه، بۆ نمونه زیندانی، تاوانانه (سزای پارهدان) و خستههژیرچاودیری لاوان.

دادبینه‌یه‌که‌ کۆتایه‌ی پێده‌هێنریت

کاتیکی که‌ سه‌رۆکی دادگا روونی کرده‌وه که‌ دادبینه‌یه‌که‌ کۆتایه‌ی
پێهێنراوه‌ نه‌وا دادبینه‌یه‌که‌ ته‌واو بوه‌. پاش نه‌وه‌ سه‌رۆک ده‌لێت
که‌یه‌ی حوکمه‌که‌ راده‌گه‌یه‌ندریته‌. حوکمه‌که‌ یان نه‌مه‌تا راسته‌وخۆ
یان له‌ دهرفه‌تیکه‌ی تر دا راده‌گه‌یه‌ندریته‌. بێگۆیدانه‌ نه‌وه‌ی
حوکمه‌که‌ که‌یه‌ی دهرده‌چیت، دادوهر مه‌کان هه‌میشه‌ وتووئێژی خۆیان
ده‌کهن پێش راگه‌یه‌اندنی حوکمه‌که‌.

وتووئێژ، کۆبوونووه‌یه‌که‌ که‌ نه‌وان به‌هممو شته‌کاندا دهرۆن
که‌ پێی گه‌یشته‌وون له‌ ماوه‌ی دادبینه‌یه‌که‌دا و بریار ده‌ده‌ن که‌ چۆن
حوکم دهرکه‌ن. جا تۆمه‌تبار یان مه‌حکوم ده‌کریت یان حوکمه‌ی
بێتاوانی وهرده‌گریته‌. نه‌گه‌ر تاوانبار به‌بێ تاوان دابنریت و اباوه‌
که‌ مرۆف بلێت تۆمه‌تبار کرده‌که‌ رهنده‌کریته‌وه‌.

نه‌گه‌ر حوکمه‌که‌ راسته‌وخۆ راگه‌یه‌ندریته‌

جاروبار دادگا حوکمه‌که‌ راسته‌وخۆ راده‌گه‌یه‌نیت. نه‌سا سه‌رۆک
ده‌لێت که‌ وتووئێژی تایه‌به‌ته‌ ده‌کریت. ته‌نه‌ا دادوهر مه‌کان و
نووسه‌ری کۆنوووس بۆیان هه‌یه‌ له‌گه‌ڵدا بن. هه‌موو به‌شداربوه‌کانی
تر و بیسته‌ر مه‌کان ده‌بیت له‌ هۆلی دادگا بچنه‌ دهرموه‌ و له‌ ژووری
چاوهروانی یان ژووری پشتگیری شاهی چاوهری بکه‌ن.

کاتیکی که‌ دادوهر مه‌کان له‌ وتووئێژ به‌واو بوون له‌ بلنڤه‌کانه‌وه‌
راده‌گه‌یه‌ندریته‌. حوکمه‌که‌ له‌ناو هۆلی دادگا راده‌گه‌یه‌ندریته‌ له‌
رێی نه‌وه‌ی که‌ سه‌رۆک بۆ هه‌مووانی باس ده‌کات که‌ دادگا به‌
کام حوکمه‌ی کۆتایه‌ی گه‌یشته‌وه‌. نه‌گه‌ر دادگا تۆمه‌تباری به‌ تاوانه‌که‌
مه‌حکوم کرد، سه‌رۆک سه‌ر نه‌نجامه‌که‌ی (سزاکه‌ی) ده‌لێت و
بریاره‌ی دادگا بۆ زیانێزار دهنه‌ راده‌گه‌یه‌نیت.

سه‌رۆک پاشان پوختکردنه‌وه‌یه‌که‌ بۆ وتووئێژی دادوهران
ده‌کات، یانی به‌وه‌ی چۆن گه‌یشته‌وونه‌ حوکمه‌که‌. له‌ کۆتایه‌ی
پێهێناندا سه‌رۆک باس له‌وه‌ ده‌کات که‌ حوکمه‌که‌ چۆن داوای
تێهه‌لچوونووه‌ی له‌سه‌ر ده‌کریت. که‌ حوکمه‌که‌ راگه‌یه‌اندرا
نه‌وا دادبینه‌یه‌که‌ ته‌واو بوو و کاتی نه‌وه‌ هاتوه‌ که‌ هۆلی دادگا
به‌جێهێنریت. با دادوهر باسی نه‌وه‌ی کردبیت که‌ نه‌وه‌ حوکمه‌ی
بێی گه‌یشته‌وون کامه‌یه‌. حوکمه‌کی نووسراویش دهنووسنه‌وه‌.

نهگهر حوكمهكه له دهرفهتیکي دوا تر دا

راگهیه ندریت

دادگا دهتواننیت بریاری نهوه بدات که حوكمهكه له دهرفهتیکي دواتر دا راگهیه ندریت. لهباري ناساییدا حوكمهكه له ماوهی یهک تا دوو ههفته دا دهیت راگهیه ندریت و واپاوه که تلهفونکردن بۆ دادگا ناسایی پروات بۆ نهوهی بزاندیت کام حوكمه به که دادگا پنی گهیشتهوه.

حوكمه نووسراوهكه

نهوه دادومرهی که له دادبیینیهكه دا سهروکه حوكمهكه دهنووسنیهوه. تۆمهتبار و دادخواز نزیك به ههمیشه حوكمهكه بیان بۆ مالهوه به شنیوهیهکی تۆتوماتیکي و خورایی بۆ رهوانه دهکریت. نهگهر مروّف وهک دادخواز حوكمهكهی بۆ مالهوه بۆ نهنیز درا نهوه مروّف دهتواننیت پهپوهندی به دادگاوه بگریت. شاهید و کهسانی تری نارمزومهند دهیت حوكمهكه را سپارده بکهن و نهوسا دهیت حهقهدهستی کۆپی کردنهکهی بدن. مروّف دهشتواننیت و ابکات له ریگهی پۆستی- نهلهکنرۆنبیهوه بۆیان رهوانه بگریت. نهوسا هیچ پارهی تیناچنیت.

حوکم

نهوه بریارهی که دادگا دهیگاتی، بۆ نمونه نایا تۆمهتبار به حوكمهكه مهحکوم بگریت یان نازاد بگریت.

رهتکردنهوهی دادخوازی تۆمهتبار به تاوانهکه مهحکوم ناکریت.

پاشان چی رووده‌دات؟

کاتیک حوکه‌که راگیاندر ا تومه‌تبار و دادخواز سی هفت‌پیان به‌دسته‌ویه داوای تیه‌لچوونه‌ه بکنن. نه‌گس کهس داوای تیه‌لچوونه‌ه نه‌کات، نیتز نا‌کریت حوکه‌که بگوردریت.

نه‌گس حوکه‌که داوای تیه‌لچوونه‌ه‌ی له‌سهر بکریت
نه‌گس داوای تیه‌لچوونه‌ه له‌سهر حوکه‌که بکریت، ده‌بیته
دادبینه‌کی تر، نه‌و دادبینه‌یه له دادگای تیه‌لچوونه‌ه ده‌کریت.
له‌باتی نه‌و له‌نپرسینه‌ه‌کاتی دادگای به‌رای لی‌ده‌رینه‌ه.

زانبارى پتر؟

زور پهرى باش به زانبارى همن بو تو كه دتهويت پتر بزائين يان كه پرسيارت همن.

زانبارى پتر لهسهه دادبينييه كه ليره ههيه:

پنگهى ويى دادگانى سويد www.domstol.se

پنگهى ويى پوليس www.polisen.se

پنگهى ويى نيشكگرى قوربانى تاون www.boj.se

پنگهى ويى خوندينگاي دادبيني

www.rattengangsskolan.se

زانبارى پتر لهسهه قهره بوو كردنه وه ليره دا ههيه:

پنگهى ويى فهه مانگهى قوربانى تاون

www.brottsoffermyndigheten.se

پنگهى ويى فهه مانگهى قهره زستاندنه وه و زهوتكردن

www.kronofogden.se

زانبارى پتر دهه باره ي پشتگيرى و پاراستن بو قوربانى تاون

ليره ههيه:

www.jagvillveta.se

به كورتى له سهر فهرمانگه‌ى قوربانىانى تاوان

فهرمانگه‌ى قوربانىانى تاوان بهرپرسيارى نهمه‌مى بۆ سى ناوچه‌ى چالاكى هميه:

قهره‌بوى زىانى تاوان
فاوندى (سندوقى) قوربانىانى تاوان
سه‌نته‌رى زانين

نامانجى سه‌رانسه‌رى نهمه‌يه كه كار بۆ يارمه‌تيدانى هممو قوربانىانى تاوان بكرىت، همروه‌ها سه‌رنج بۆ پيداويستى و ناره‌زووه‌كانيان رابكيشريت.

زانبارى به فره زمانان همين دهر باره‌ى مافه‌كانى قوربانىانى تاوان و پرؤسه‌ى www.brottsoffermyndigheten.se لئره دادى هميه. له‌ويدا فره زانبارى په‌يو منديگرتن به فهرمانبهر بيه‌كانى تره‌وه و ري‌كخراوه نانا بوور بيه‌كان همين.

فهرمانگه‌ى قوربانىانى تاوان به خو شيبه‌وه وه‌لامى پرسياران نه‌دنه‌وه كه دهر باره‌ى قهرمبوو كرده‌وه به كه په‌يو ننده به تاوانه‌وه. تله‌فون بۆ تله‌فونى خزمه‌تگوزارى فهرمانگه‌كه بكه به ژماره **090-70 82 00** و قسه له‌گه‌ل كار هه‌لسوور ينه‌ريك له يه‌كه‌ى زيانلىكه‌موتوان له تاواندا بكه.

فهرمانگه‌ی قوربانیا‌نی تاوان

Box 470, 901 09 Umeå

تله‌فون: 090-70 82 00

registrator@brottsoffermyndigheten.se

www.brottsoffermyndigheten.se

www.rattegangsskolan.se